

Om NHO, koronatiden og veikart for fremtidens næringsliv

Kristin Saga, NHO Vestfold og Telemark

Dette er NHO

Medlemsbedrifter:

28 508

Antall årsverk:

587 654

① Mindre bedrifter:

91 %

Mellomstore bedrifter:

5 %

Store bedrifter:

4 %

② Årsverk i NHOs 100 største bedrifter:

175 479

Regionkontor:

10

Landsforeninger:

16

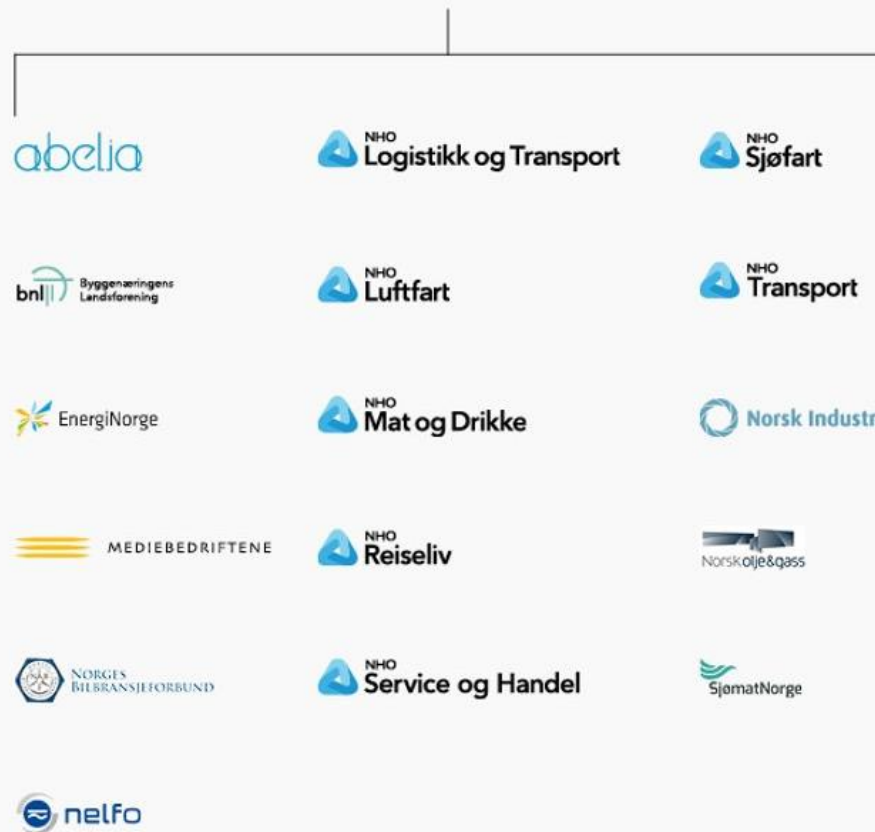
Rettsaker:

200+

① Mindre bedrifter = 0-49 årsverk, mellomstore bedrifter = 50-99 årsverk, store bedrifter = 100+ årsverk

② Bedrifter = Foretak

NHO-felleskapet

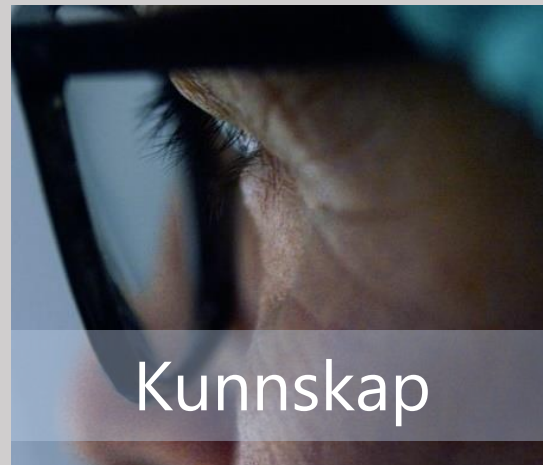
I NHO arbeider vi for bedriftenes rammevilkår

Det er medlemsbedriftene som styrer NHOs arbeid

Regionapparatet skal bidra til å sikre politisk gjennomslag

Flere og mer fornøyde medlemmer!

Suksessfaktorer for bedriftene i regionen

- Tilgang på tilstrekkelig og riktig **kompetanse**
- **God infrastruktur og mobilitet**
- Bostedskvaliteter og tjenestetilbud
- Tilgang på arealer
- Tilgang på kapital
- Like konkurransevilkår
- Fornuftige skatter og avgifter
- Seriøst arbeidsliv
- Forenkling av byråkratiet
- Gode relasjoner og verktøy
- **Samspill privat og offentlig sektor**

Attraksjonskraft!

Kommune-NM 2020

Hvorfor lager NHO Kommune-NM?

- En vekstkraftig nasjonaløkonomi fordrer gode, vekstkraftige lokalsamfunn. Kommunen er avgjørende som tilrettelegger for næringsaktivitet lokalt
- Konkurransen til en bedrift starter lokalt

Indikatorer Kommune-NM 2020

19 indikatorer, 5 kategorier. Uendret fra i fjor. Bygger på off. statistikk fra SSB og NAV

Næringsliv

- Næringslivsvariasjon
- Gj.snittsinntekt
- Privat sysselsetting
- Kommunale kjøp av private tjenester

Arbeidsmarked

- Sysselsettingsrate
- Arbeidsledighetsrate
- Uførepensjon
- Sykefravær

Demografi

- Befolkningsvekst
- Andel av unge i forhold til eldre
- Netto innflytting

Kompetanse

- Syss. m/4 års utdanning
- Fagbrev
- Høyere utd. tekniske fag

Kommune- økonomi

- Adm.kostnader per innb
- Betalingsevne
- Netto inntekt
- Eiendomsskatt
- Aldring om 20 år

Kommunal bærekraft fordrer jobber (til begge)

Våre forventninger til kommunesektoren

Bruk næringslivet – som kunde og tjenesteleverandør

Stimuler næringsutvikling – vær en god vertskapskommune

Mange fremtidsnæringer er distriktsnæringer – basert på regionale fortrinn

Næringslivet ser ikke administrative grenser – tenk bo- og arbeidsmarkedsregioner

Digitalisere og forenkle – i egne prosesser og i kontaktflaten med omverdenen

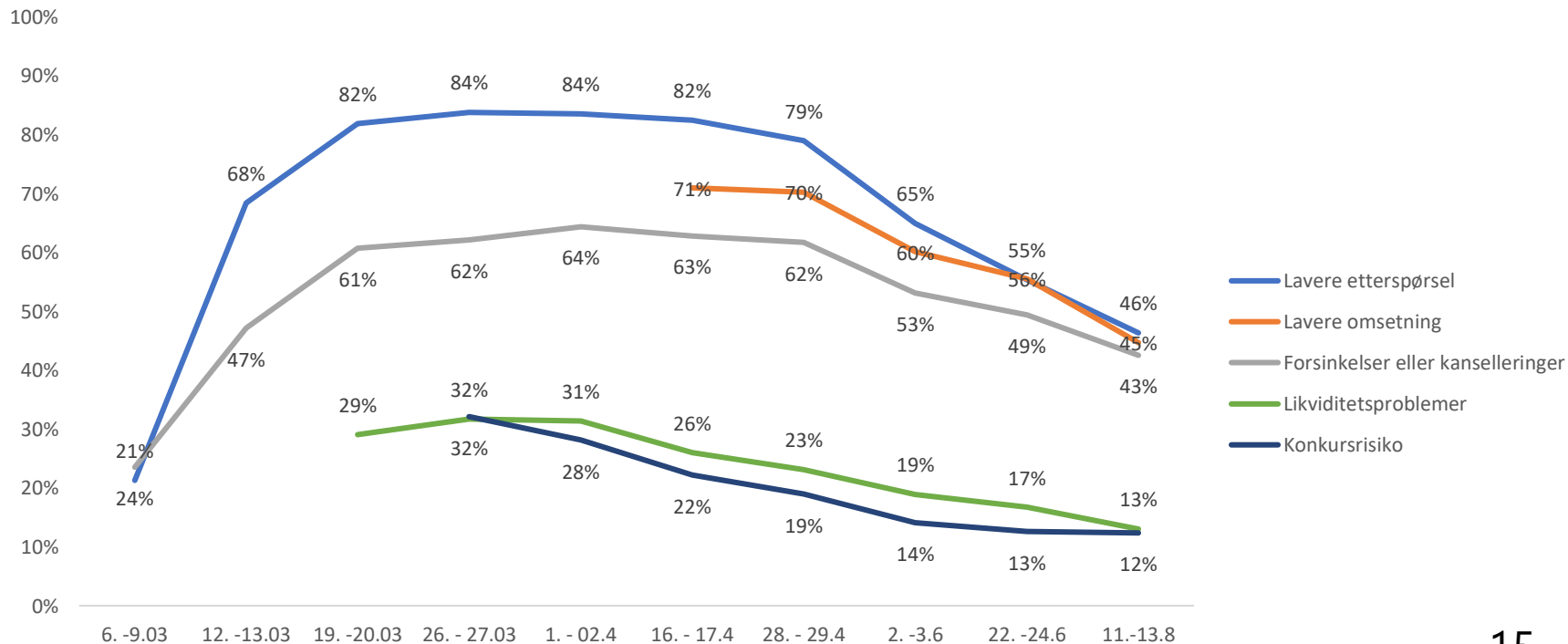
Koronatiden

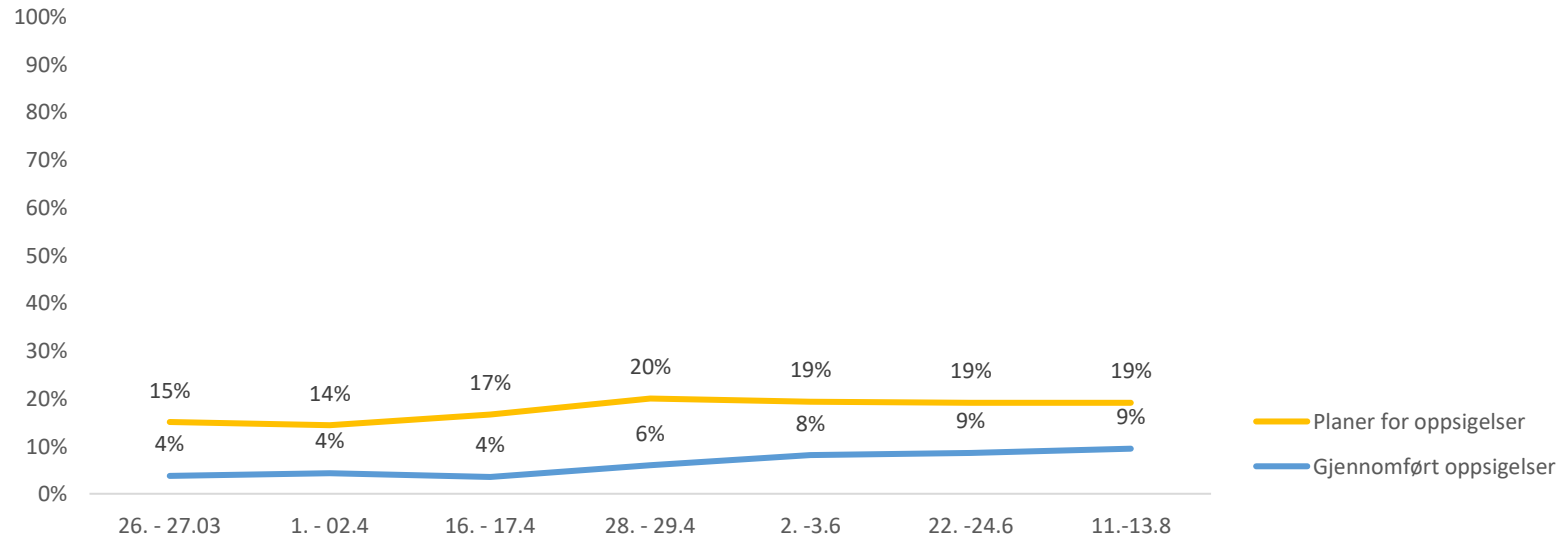
E BRATT BAKKE

Bedriftene rapporterer om bedring etter vårens bunn, men fortsatt har nær halvparten lavere omsetning

1 av 5 bedrifter sier fortsatt at de har planer for oppsigelser

5 politiske innsatsområder

1.

Krisetiltak som hjelper levedyktige bedrifter gjennom krisen

Vi må sikre at;

- sunne bedrifter ikke går over ende
- humankapitalen ikke forvitrer
- sentrale kompetanseklynger ikke blir borte

Veien ut av krisen

2.

Fremskynde offentlig etterspørsel som er utredet og klargjort

- Hjulene må holdes i gang der det er mulig
- Offentlig innkjøp må fremme et seriøst arbeidsliv, flere grønne anskaffelser og mer innovasjon

3.

Stimulere «ny» etterspørsel, gjennom mer målrettet satsing på utvalgte områder

- Vi må satse på bærekraftige løsninger som tar Norge videre
- Tiltakene må sikre grunnlaget for morgendagens arbeidsplasser og velferd

4.

Investere i humankapitalen ved å opprettholde og bygge ny kompetanse

- Vi må styrke Norges konkurranseevne ved å øke investeringene i kompetanse, forskning og innovasjon

5.

Aktiv deltakelse i EUs politikkutvikling

- Vi må fortsette å bygge på prinsippene for åpen handel, internasjonalt samarbeid og forpliktelser.
  - EU og EØS avtalen er særdeles viktig

Reiselivsnæringen

Koronasommeren 2020 store bransjevisse og regionale forskjeller

1 av tre har økt omsetning juli – men mer enn halvparten har tapt omsetning:

Agder: 67 prosent økning omsetningen i forhold til 2019.

Trøndelag: 46 prosent
 Vestfold Telemark: 43 prosent
 Møre og Romsdal: 38 prosent
 Innlandet: 36 prosent
 Viken: 34 prosent
 Rogaland: 32 prosent
 Vestland: 27 prosent
 Nordland: 27 prosent
 Troms og Finnmark: 16 prosent
 Oslo: 10 prosent har hatt økning

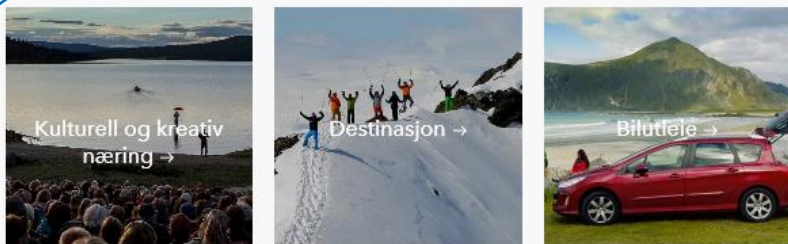
Fortsatt permitteringer:

Knallsommer for camping! (kun 8 prosent har permittert ansatte)

47% av hoteller har permittert ansatte

Situasjonsanalyse

5 av 10

REISELIVSBEDRIFTER
HAR LAVERE OMSETNING

Medlemsundersøkelse 31.juli

- 6 av 10 lavere antall **bookinger** i juli
- 5 av 10 lavere **omsetning**
- 4 av 10 har fortsatt **permittert** ansatte
  - 6 av 10 har fortsatt permittert ansatte innen bilutleie
- 2 av 10 har fortsatt **permittert mer enn 50%** av de ansatte

Situasjonsanalyse

3 AV 10 PLANLEGGER OPPSIGELSER

Planer om oppsigelser

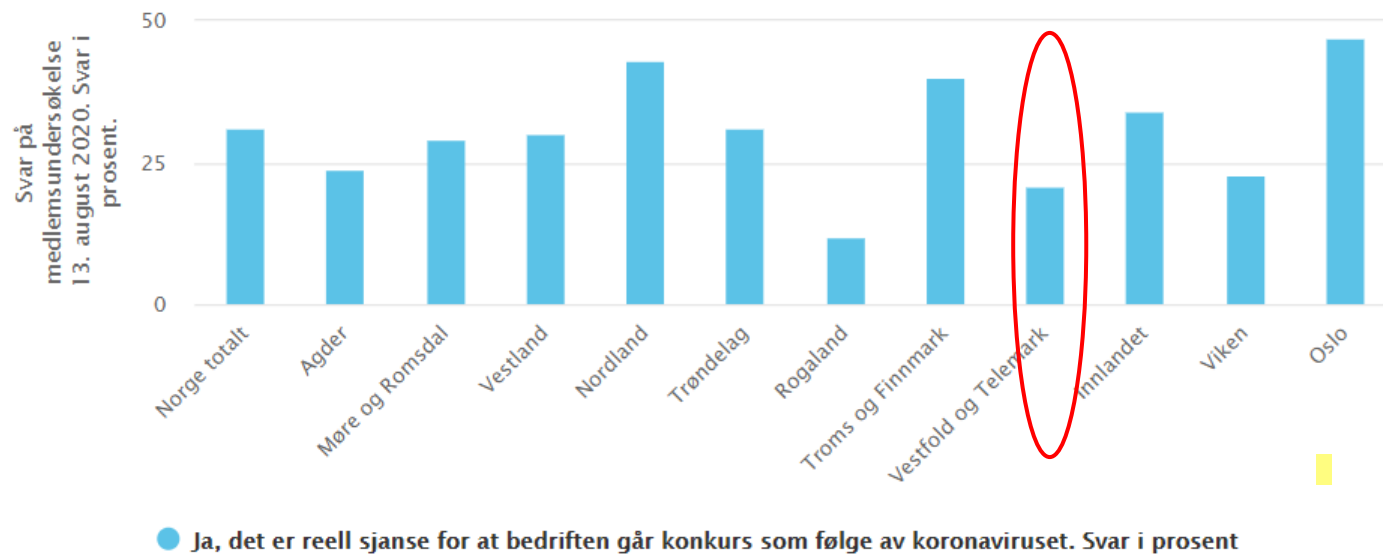
- 3 av 10 har planer om oppsigelser
  - 4 av 10 har planer om oppsigelser, hotell i Oslo
  - 5 av 10 har planer om oppsigelser, Svalbard

33% svarer at de må si opp mellom 25 – 75% av de ansatte

Andelen bedrifter som frykter konkurs er særlig høy i Nord-Norge og i hovedstaden.

Vurderer du at det er reell risiko for at din bedrift kommer til å gå konkurs som følge av koronaviruset?

Sum av svar i NHO Reiselivs medlemsundersøkelse 13. august 2020

Noen nødvendige politiske tiltak

Permitteringsordningen – må utvides til 52 uker (utvidet 13.8)

Kompensasjonsordningen – spesifikke kompensasjonstiltak til reiseliv må tilbys ut 2020 og 2021. Ordningen for sesongbedrifter og firmaer med mye avdrag må forbedres.

MVA – bør holde overnattingsmoms på 6 % ut 2021. Harmonisering av serveringsmoms med butikkmoms (15 %)

Arrangementer - Øke tillatt mengde i forsamlinger fra 200 til 500 med klare smittevernsforinger som planlagt fra 1.september 2020, eller så snart som mulig.

Løpetiden på **kriselån** gitt ifm koronakrisen – må utvides fra tre til seks år.

Arrangementer - Kravet om bordservering av alkohol må endres.

NHO; mål for koronapolitikken

SMITTEVERN: Forholdsmessige/ikke-vilkårlige tiltak som gir flest mulig bedrifter normal forretningsdrift

KOMPENSASJON: Treffsikre og midlertidige ordninger for ulemper som følger av myndighetspålegg og smitteverntiltak.

NESTE TREKK: Vi må kombinere gjenoppbygging, omstilling og verdiskaping ved å satse på våre fortrinn

Neste trekk

Veikart for fremtidens næringsliv

Våre neste trekk

- Rapporten viser NHOs vei ut av krisen og inn i en digital, global og grønnere fremtid
- Arbeidet er basert på Perspektivmeldingen, analyser, medlemsundersøkelser og medlemsmøter i hele landet
- Viser mulighetene for jobb- og verdiskaping i fremtidens næringsliv – slik bedriftene selv ser det

Disposisjon

1. Fra krise til bærekraftig fremtid
2. Ti ambisjoner
3. Våre fortrinn
4. Fire mulighetsområder
5. Ti trekk

1

Fra krise til en
bærekraftig fremtid

Hvor står vi?

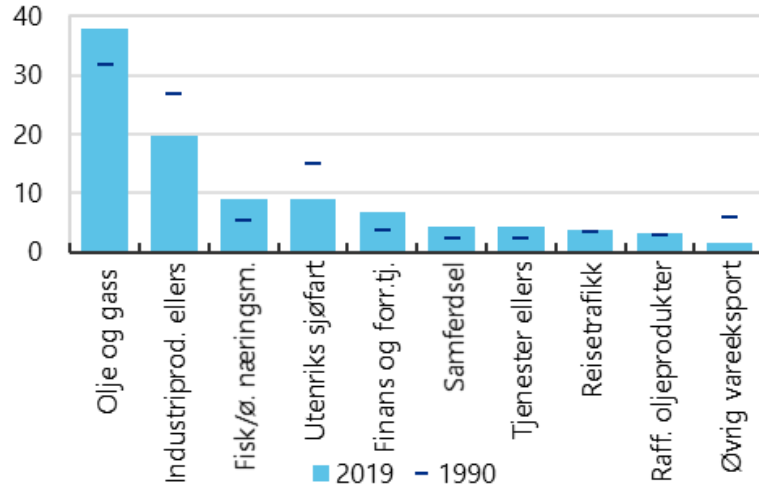
- Et økonomisk sjokk uten sidestykke – tre år før vi er tilbake på førkrisenivå
- Kriser kaster lange skygger – for samfunnet, bedriftene og arbeidstakerne
- Krisen forsterker behovet for innovasjon, omstilling og jobbskaping

Utfordringen – hva skal erstatte olje og gass?

Eksport

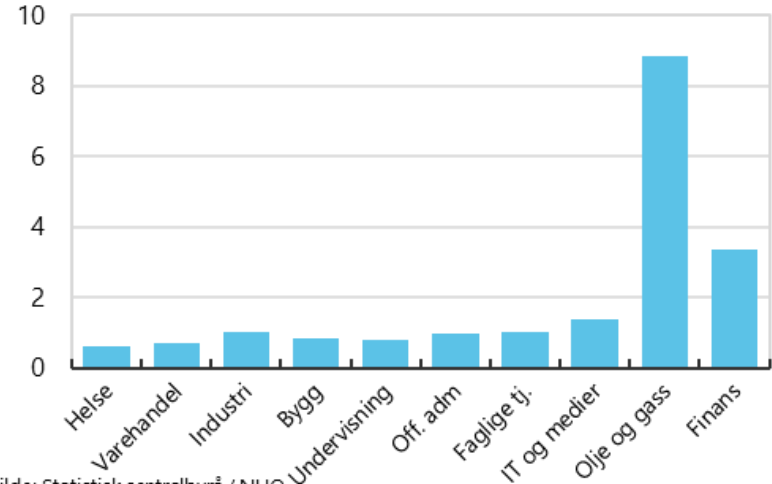
Prosent av total eksport

Kilde: Statistisk Sentralbyrå/NHO

Norge: Bruttoprodukt per sysselsatt

Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå / NHO

Denne utfordringen kan ikke løses med en enkel erstatning ny næring, men av et nytt mangfold.

Hvor skal vi?

- Valgene vi tar nå, og pengene vi bruker, må bygge en bro til fremtiden
- Skape et samfunn som er godt å leve i, en jobb og gå til og utvikle seg i, og der vi tar vare på planeten vi bor på
- I all enkelhet: sikre sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft

Veien ut av krisen må bygge bro til en bærekraftig fremtid

Økonomisk bærekraft

Sikre verdiskaping, arbeidsplasser og tjenestetilbud

Sørge for flere bein å stå på

Sørge for tilgang til internasjonale markeder

Sosial bærekraft

Sikre et anstendig arbeidsliv, et sterkt trepartssamarbeid og at flere kommer i jobb

Satse på kompetanse, forskning og innovasjon

Miljømessig bærekraft

Følge opp internasjonale forpliktelser som FNs bærekraftsmål og Paris-avtalen

Legge til rette for at bedriftene kan skape løsningene vi trenger

Ha et tett samarbeid med EU

...og bedriftene har en nøkkelrolle i å realisere dette

Dette er grunnleggende for det neste tiåret:

1. Vi må kombinere gjenoppbygging, omstilling og verdiskaping
2. Vi må bevare og skape nye private, lønnsomme arbeidsplasser, og styrke det private eierskapet i hele landet
3. CO2-utslippene skal reduseres med 50 prosent fra 1990-nivå, i samarbeid med EU
4. Hensynet til jobbskaping må gjennomsyre all politikk
5. Vi må samarbeide mer med landene rundt oss. Bedriftene deltar i et verdensmesterskap, ikke i et norgesmesterskap

2

Ti ambisjoner for et bærekraftig samfunn

---

1. Høyere verdiskaping

2. Høyere yrkesdeltakelse

3. Større privat sektor

4. Utenriksøkonomi i balanse

5. Reduserte klimagassutslipp

6. Øke innovasjons- og omstillingsevnen

7. Tette kompetansegapet

8. Konkurransedyktig skattetrykk

9. Høy tillit

10. Høyere organisasjonsgrad

3

Fremtidens næringsliv bygges på våre fortrinn

... og på skuldrene av de bedriftene vi har i dag

Våre fortrinn

Våre naturressurser

- Rikt ressursgrunnlag
- Lang kystlinje og stort havareal
- Geografi og topografi egnet for vann- og vindkraft
- Storslått natur og attraktiv reiselivsdestinasjon
- Verdensledende kompetanseklynger basert på naturgitte fortrinn

Tillit og styresett

- Tillitsbasert kultur
- Stabilt og velfungerende demokrati
- Trygge og gode sosiale forhold
- Velferdsstat
- EØS-avtalen sikrer bedrifter tilgang til et marked vesentlig større enn vårt eget

Andre samfunnsforhold

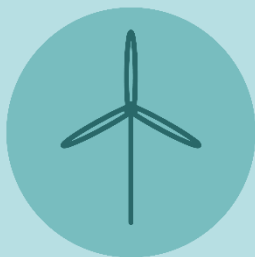
- Høyt utdannet og teknologimoden befolkning
- Godt utbygd infrastruktur
- Unike offentlige databaser
- Sterk finansiell posisjon, et stor oljefond og lav statsgjeld

4

Fire mulighetsområder
for vekst og nye jobber
i fremtidens næringsliv

En grønnere
økonomi

En mer digital
økonomi

En mer tjenestebasert
økonomi

En mer internasjonal
økonomi

En mer internasjonal økonomi

Norge vil høste store gevinster av internasjonal handel

- Vår fremtidige velstand er avhengig av handel
- Eksport legger grunnlaget for flere enn 600 000 arbeidsplasser i Norge
- Handel gir inntekter til å finansiere varer og tjenester befolkningen etterspør

10

EKSEMPLER PÅ VERDIKJEDER MED EKSPORTPOTENSIAL

Havvind: Voksende marked mot 2050. Norge kan ta posisjoner i hele verdikjeden

Hydrogen: Norge har svært gode forutsetninger for storskala produksjon

Havbruk/sjømat: Norge har komplette verdikjeder, er lende på FoU og nye konsepter/løsninger

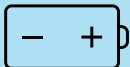
Energisystemer: Norge er godt posisjonert innen nettooptimalisering, utvikling av løsninger for markedsplasser og som markedstilrettelegger

Karbonfangst og lagring: Norge har kunnskapen og erfaringen for å lede utviklingen

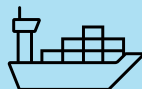
Overvåkning- og kontrollsystemer: Norge kan ta posisjonen som «verdens kontrollrom»

Batterier: Norge har muligheter innen storskala og nisjeproduksjon

Helse: Norge har sterke nisjeposisjoner innen diagnostikk og kreftbehandling

Maritim: Norge har en sterk posisjon og leder an det grønne skiftet

Opplevelsesbasert reiseliv: Norge har naturgitte forutsetninger for å vokse i dette markedet

Hva er Vestfold og Telemark sin rolle

- CCS Norcem- plan videre etter 15 år
  - Fiske- og fangstanlegg
  - Batterier
  - Datalagring
  - Maritim næring, havvind
  - Reiseliv
  - Bioøkonomi, hydrogen, sol
  - Kraft, elektrifisering
  - Ledende industripark, gjøre grønn
  - Teknisk kompetanse
  - USN
- Og mye mer.....

5

Ti trekk for en
bærekraftig fremtid

Ti trekk for en bærekraftig fremtid

---

1. Iverksette klimatiltak som virker raskt og øker konkurransekraften

2. Realisere det digitale Norge

3. Øke internasjonal markedsadgang, styrke EØS og bygge flere sterke eksportnæringer

4. Styrke det private eierskapet

5. Akselerere innovasjons- og omstillingstakten

6. Tette kompetansegapet

7. Sikre bærekraftige statsfinanser

8. Effektivisere offentlig sektor og bruke innkjøp til å utvikle marked og styrke bedriftene

9. Styrke arbeidslinja og sikre konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår

10. Bygge fremtidsrettet infrastruktur som stimulerer til næringsutvikling i hele landet

Neste trekk

Veikart for fremtidens næringsliv

Takk for
oppmerksomheten

